

II.

AJTAI ANDRÁS
(1713–1717)

33.

Halle, 1713. augusztus 29.

Méltóságos Groff Vr

nékem bizonyos nagj jo Fautorom s'kegjes Patronusom.

Istentől ö Felségétől az Mlgs Vrnak és egész Vri Familiájának s'Házának minden áldást kívánok szivesen.

Ambár az én bujdoso társam Pápai Vram eléggé meg irta legjen az itt valo dolgokat, s' magamis le irtam levelem által mind Eperjesről, mind Baraszlobol mint utaztam addig; de mégis tartám kötelességemnek, meg irni rövideden mint jöttem eddig. Baraszlobol Francfurtumban békével el jöttem. ott pediglen Holtzfusius Vramat az Mlgs Vr nevével köszöntöttem, mellyet olly nagy jo neven vett, hogy mindgjárt Cavera marasztott, s' az után ebédre. mindgjárt azt kérdi, nonne attulit mihi aliquas literas Nobilissimus Dominus. mondám. Non. felele. Ego maxime delector literis illinc ad me datis.¹ Az után beszéd közben elő mondam mi az Alumnia iránt a' Nagd constitutioja és hogj az iránt viszem levelét a' Mlgs Vrnak Jablonski Vramhoz, azt mondá, Illud totum mihi incumbit;² ugjis van, Jablonski Vramis azt mondá énnékem. Azért kérem a' Mlgs Vrat, ne sajnállya egj ollyan tenoru levelét Holtzfusius Vramnakis küldeni, mert bizony ugj várja hogj talám ki ugrik a' böriből örömében, emlitem confirmatiojátis ezen Alumniának az Collegium kezínél, biztatott iránta. Itt meg emlitem az Pápai Vramtol meg irt szegény Nemethi András Vram dolgát, és enis bizodalmason intercedalok a' Mlgs Vrnál ö klméért, bizony meg érdemli azon beneficiumat, az Vr hire nélkül nem ex malitia tselekedett, méltotassék azért a' Mlgs Vr, minél hamaréb az Holtzfusius Vramnak irando levelében rolla meg emlékezni, és manutenealni.

Francfurtbol békével jöttem Berlinben, ott egj kevésse meg szepentem vala az Accisa háznál, de mégis meg menekedém. mint ment eléb eléb dolgunk meg irta Pápai Vram, mig (!) legjenek hátra aztis. Azt az említett nagj embert tsudálom mely patienter meg halgatott egj

¹ Nem küldött nekem valami levelet az igen nemes uraság? Mondám: nem. Felele: Én igen nagy tetszéssel olvasom az onnan küldött leveleket.

² Az nekem is maradéktalanul meg fog felelni

nehányszor bennünkött, az ki által ez utanis mire mehetünk, nézze meg az Mlgs Vr azt az három punctumot, mellyet le töttünk az más levélben, tsak hogj ne felejtse el az Vr a' mit néki szánt, minél hamaréb &c, irjonis azokrol a punctumokrol. Segélyenis Nagok jot kívánással. Egj pár Erdelyi sajtot hoztam volt, a' mitsodás volt, egjiket az Mlgs Aszszony szavával Jablonskiné Aszszonyomnak küldöttük, jo neven vötte igen

Berlinben 6 hetekig mulatván és mind addig s' mind ott nagj költséget tévén, jövék Hálában, az Nagtoktol mellettem irt recommendatiojara olyan nagj petsétü Commissiot hoztam az Directorokra, hogj mint egj nagj Donatio, meg pedig a' király subscriptioja alatt, mely nemis lön szükséges, mivel Ephorus Liberarum mensarum³ Excellentissimus Dominus Johannes Sperlette mindgárt meg tselekvé annélkülis, ugj látom aestimállyak a' Nagtoknak nevét és levelet ittis.

Fordulok az magam dolgaimrais, az holott leg elsöbenis kérés a' dolgom. Az Nagtoktol kegyesen conferalt 100 aranyaknak 52 ketteje (!) oda maradván, kérem a' Mlgs Vrat ne felejtсен el engem noha nem kételkedem az Mlgs Vrnak már meg kostolt gratiajában, és elég lesz nékem ha meg tudhatom, hogj az Mlgs Vrnál vagjon, mert ittis könynyebbithet engem a' Mlgs Vr, vekszelt tsinálhatni. Sött másoknális, mint bölts és hatalmas Fautorom promovealhat. Igerték valais jo akarratyokat Az Aszszony ö Naga Kemény Jánosné Aszszonyom, Gyulai István Vram ö Naga, Bethlen Elek Vram ö Naga, Tholdalagi Mihály Vram kiknekis irtam, kérvén a' Mlgs Vrat, maga recommendallya, és ne sajnállya meg küldeni, T. Zilahi Vramra és Viz Aknai Vramrais biztam volt magamot, méltoztassék a' Mlgs Vr ö knek hirrre tenni, hogj tsak az Vr kezizhez gjüjtsenek, irtam ö knekis, ezekre nagj szükségem vagjon, mert félek az Béts felöl erre utánnam indult pestistöl, kitöl Isten örizzen

Az kertek fák és virágok historiáját meg irta Pápai Vram, utamban az hol láttam valamire valo kertet meg néztem, meg valom tsudalkoztan situssokan és a' benne levő fáknak ordinantiajokan, de azok mind Harsfából, gjerlyán fából állanak, egj vagjon az kit igj hivnak, di lengere liber, di dikkere beszszér,⁴ az folyosok mellé ültetik és fel fut rája, másképpen igazán mondom meg haladgja az Vr kerti ezeket, hanem az arannyas képek, alabastrom Jankók, és két három vedres bokály edenyek igen bővek. Berlinben ugjan egj szép kertet az Regia mellett el pusztitatt, vagj mondok, pusztulni enged, a' király, némely füveket ott találtunk volna, de annál bizony szebbek vannak az Vrnak, itt a' kertet a sinorozott fák, táblák, szép képek, és nagj tiszta voltak commendálllyák; mindazáltal mind én, mind az én kedves pajtásom bizony el nem mulattyuk az mivel complacealhatunk, és a' mi oda elküldhető ujságot kaphatunk el nem marad, az uj hírek irását ö klmere biztam, mi egj más barati vagjunk, nemis szakadunk el könnyen, ha tsak a' pestis el nem szakaszt, Tsudalkozva tsudálkozom az itt valo szép renden, oh vajha ollyat láthatnék hazámban, ugj tetszik meg ujjulnék, sokat discurralunk az én Pápai Alteregommal az jövendörül, min-

³ Az ingyen étkezés felügyelője

⁴ a hosszabbja kedvesebb, a vastagabbja jobb

den dolgainkat az Mlgs Vrat minden szerelmeseivel, az én nagy jó
Pátronommal a Mlgs Aszszonnyal Vrfiakkal és kis Aszszonyokkal az
Vr Isten oltalmában ajánlván én vagjok

A Mlgs Vrnak

alázatos igaz köteles bujdoso szolgája

Ajtai András

Halae Magdeburg. 29. Aug 1713.

34.

*Lipcse, 1713. október 8.**

Mlgs Groff Vr

nékemis érdemem felett való nagy Fautorom!

Mivel mind utamból mind T. Pathai János Vram által 's mindenkor
s mostis az én kedves bujdoso pajtásom Pápai Vram által eléggé meg
irtuk a' dolgot nem itélem szükségesnek lenni különös levéllel az Mlgs
Vrat terhelni, annális inkább hogj, tsak hogj ketten nem foghattyuk
egjszersmind a pennát, másként énis irom azt a' mit ö klme, mert ugj
vagjunk ketten, mint mikor két vendég hivo el indul, egyik el mondja
's a' másis utánna, általamis kereti N. N. az Vrat N. N. Insinualom
mostis magamat hozzám méltatlan szolgájához expressalt Vri affectio-
jában a Mlgs Vrnak a' Beszterczei hátra maratt 52 arany iránt, melyben
nintsen semmi kétsegem, és tsak azt tudhassam meg a' Mlgs Vr jó
akarattyából hogj az Mlgs Vr kezinel vagjon, bizom járul hozzám az
után gratiaja a' Mlgs Vrnak, hogj itt való jövendöböl vekszelt enged.
egjéb reménségeimetis T. Zilahi András és Viz Aknai Vram által tsak
az Mlgs Vrhoz igazítottam mind ezek felett bizom a Mlgs Vr oecono-
miajához irántam az hol lehet, volt ígéretem Gyulai István Vramnál ö
Nagánal, Bethlen Elek Vrnal ö Nagánal és másoknalis, kiknek neveit
le töttem volt T. Zilahi András Vramnál, irtam is T. Pathai Vram által
sokoknak, Isten oltalmában ajánlván a Mlgs Házat vagjok

A Mlgs Vrnak

alázatos köteles szolgája

Ajtai András

* A levél eredetije Pápai Páriz Ferenc 17. számú (Lipsiae 8. bris 1713.) levelén
található.

Halle, 1714. április 26.

Halle Magdeb. 26. April. 1714.

Méltóságos Groff Vr.

nékem igen nagy jo Patronusom, bizodalmas Fautorom.

Istentől ö Felségétől az Mlgs Vr Házának; a Mlgs Aszszonynak és az szép tsemetéeknek virágzo életet kívánván tellyes szivemből, vöttem nagy háládo szivel az Mlgs Vr Pápai Vramnak irt levele által valo Vri köszöntésit, és hátra maradott költségem iránt valo informatioját, kiért *Isten* aldgja az Mlgs Vrat. En bizony meg valлом mind tartottam attol az mi rajtam esett, soha bizony nem kívántam volna hogj oda mennyen az az egj néhány pénzem. mert, el mondom tiszta lelki ismérettel, hogj én az Mlgs Vr hozzám meg mutatott nagy affectiojában bizony meg nyugottam 's megis nyugszom, és noha szokták mondani. Ne hidgj a Székelynek ha tsak nem szőrös a nyelve, nekem pedig nem szőrös, de bizony ki nem adom, nem adtam, ez után sem adom ki a' Mlgs Vrat soha és sohon. irtam a Mlgs Vrnak Teleki Mihály Vrnak, mivel maga jelentette hogj magánál vagjon 250 forint, 's azon munkás hogj transponállya ilyen formán; transponállya a' Mlgs Vr Teleki Mihály Vram azon pénzt T. Pápai Vramhoz Enyedre minél hamaréb az *Isten*ért kérvén hogj el ne mullýék, mert ha el mulik bizony meg nyomorodom, elkezdett munkámatis felben kell szakasztanom az Mlgs familia és magam nagy kárával, mind ezek felett ezzel az argumentummal irtam, ha innen fellyeb megjek lehetetlen lesz utannam érkezni, és igj oda veszek valahon. Irtam T. Pápai Vramnakis hoc modo et his argumentis,¹ meg kérvén, a' Mlgs Vrat ne említse az Mlgs Vr Teleki Mihály Vram előtt, hanem tsak urgeallya a' pénzt az én nevemmel és vegje kezéhez, semmit nem jelentvén, hogj küldi 's hova, irtam hogj kezéhez vehetvén Pápai Vram a pénzt, tanallyon modot az Mlgs Vrhoz valo transpositio-ban, ez után meg vigasztalodom, külömben bizony nagy terhe és szege ez az én szegény bujdosó fejemnek, a' kit T. Pathai Vram ugj adott ki, hogj igen beteges és egéssége irant desperalt. de én *Istennek* hala irhatom a Mlgs Vrnak bizony ugj vagjok hogj jobban othon sem volt sőt itt meg épültem mindenek tsudájára a' kik láttak mikor ide jöttem, én magamon kezdettem a Medicinat, magamon tanulok, hogj a' mitől meg nem halok másnakis azzal szolgálhassak jövendőben.

Jol jutt eszemben hogj a' Mlgs Vr kívánnya vala el jövetelemkor hogj szerelmesei egésségtelensége irant bár tsak consiliummal legjünk sollicitusok, *Istennel* bizonyitok nem felejtettem el sőt sokszor emlegettük és gondolkodtunk hogj küldhetnének hasznos orvosságot, de az orvosság olyan, kivált in sexu foeminino absente medico,² mint a' kés valaki keziben. ad *Isten* időtt mellyben mind ketten egiben fogunk, és valami töllünk ki telik bizony el nem mulattyuk. most pedig nékem az tetszik, felettéb valo butol, szorgalmatosságtol és egjéb elmének indu-

¹ ezen a módon és ezzel a tartalommal

² női beteg esetében, ha az orvos távol van

latitol az Mlgs Vr mint okos Vri jo gazda üresitse a' Mlgs Aszszonyt. és valami meg vidamithattya azt suppeditallya. ezt hijjak Moralís Cura-nak. és ennél nintsenis hasznosab cura, mert mikor busul az ember enni sem kell, találatnak olyan emberekis a' kik bujokban egj étzaka meg öszültenek, ijedtekben mindgjarást meg holtanak, némellyek az Aszszonyok közzül idetlent szüktek, (!) haragjokban az nyavalya ki törte. ha szereti az Aszszony reggelenkint jo az thea innya mint a cave, az Mlgs Vr ne zavartassa fel a' cavét és ne igja felette sűrűn, haec quae dico non solum foeminini sed et masculini generis sunt.³ erről a Moralís Curarul disputaltunk mi most mind ketten. Az enyimnek historiaja ez. Itt valo lakásunkat Professorink tanatsábul kelle Dissertatioval claudalnunk, ennek pedig illik az jo rend és szokás szerint valaki vagj valakik Patrociniuma alatt véghez menni, én, de másokis, tudván igazán a' mlg's Teleki Familiahoz valo szoros obligatiomat, abban pedig bizony a' Mlgs Vrhöz, nem lehete ezt el titkolnom hanem az Mlgs Vraknak kelle inscribálnom. ebben hogj engedelemnélkül és a' Mlgs Vrak hire nélkül esett, talám véthettem, melyről alázatossan botsánatot varok. Porro a Titulizálásbanis talám véthettem, hogj ugj tettem, nem tselekedtem mások tanátsa és tetzése nélkül, itt nagj örömmel hallyák és olvassák hogj Isten ö Felsége még abban az nyomorodott hazában hagjott az maga házanak olyan négj egj testvér oszlopokat, azértis conjunctim tetszet tenni az Mlgs Vrakat, ha vétettem vélle erről is botsánatot kérek alázatossan. Ezen Dissertatioból küldöttem egj nehányat a' Mlgs Vrhöz, magánakis a' Mlgs Vrnak, hogj a' kiknek tetszik osztogassa bujdosásomat recommendalván, és mivel a' Mlgs Vr offerállya, (kiért az Isten adgjon jot a' Mlgs Vrnak) hogj szivesen kíván consolationra szolgálni, tsak specificalliam kikhez bizom, tessék a' Mlgs Vrnak, ezeket nominálnom Groff. Mikes Mihály, Bethlen Laszlo, Veselényi István, Gyulai István, Kemény Simon, Sigmond, Samuel, Bánfi Györgj, Bethlen Elek, Iffju Bánfi Sigmond, Bánfi Lászlo, Bartsai Abraham. Bethlen János, György. Székely Adám, Rhedei Pál, Adam, Lászlo, Tholdalagj Mihály, János, Vas Daniel, Laszlo etc. Vraimnak ö Nagoknak s' ö knek, kik minnyájon ismernek és többire igerték is jo akarratyokat, elkészülésemmek és eljovetelemnek rövid ideje, hogj ö Nagokat s' ö klmeket meg udvarollyam, nem engedte. kérem azért alázatossan az Mlgs Vrat ö Nagoknak s' ö knek méltatlan személyemet, és ö Nagok szolgálattyára czelozo szándekomat quam prudentissime et potentissime⁴ Vri hozzám meg mutatott nagj affectioja szerint recommendalni méltoztassék, mert bizony helye és majd idejeis vagjon nálam az kegjes Fautorim és Pátronusim segedelminek, én ebben az Mlgs Vrat nem instrualhatom, mivel sokkal jobban tudgja nálamnál hogj és mikor kellyen ennek lenni és kinek mitsodás formájú, időm rá nintsen hogj kiben kiben belé irjam kinek szántam, hanem bizom a' Mlgs Vrra, hogj secundum respectum personarum⁵ ezen dolgot dirigállya, Isten eletemet nyujtván, köteleiségemet mind azokhoz a' kik tartoznak a mlg's Vrhöz és minden Fautorimhoz, igjekezem háládatossan contestalni.

³ ez, amit mondok, nemcsak a női nemnek, hanem a férfinak is hasznára válik

⁴ amilyen bölcsen és hatékonyan csak lehet

⁵ aszerint, hogyan veszi tekintetbe a különböző személyeket

A Mlgs Vrnak küldöttem egj néhány arkus vekony széles és hoszszu pappiroszat. bizony örömetst kívánnék complacealni, tsak tudnék mivel.

Semmi derekas jo ujsággal nem kedveskedhetem, az békesség praeliminareí ö Felsége és a Francia között meg petséeltettek utrinque, de fundo pacis az jövő holnapban kezdenek tractalni. Sok punctumi vadnak, a' melljeket más uttal alkalmatosságom esvén communicalok a' Mlgs Vrral németül ugjan vannak, gondolom Deakulis hamar ki jönnek. A Mlgs Vrat ez hoszszas, vétkes, alkalmatlankodo, vakmerő bátor írásomrol aláztatosson meg követvén, minden szándékomat és dolgomat sokszor hozzám meg tapasztalt nagj affectiojában recommendalván vagjok és leszek

A Mlgs Vrnak

szoros kötelességű szegény
bujdosó szolgája
Ajtai András!

In summa küldöttem a' Mlgs Vrhoz 30 exemplarokat, hogj secundum personarum et dignitatum respectum⁶ ossza a Mlgs Vr, és hadd jusson azoknak is a' kiket nem scepificaltan, és kiknek tetszik adni a' Mlgs Vrnak, az Vrfinak Teleki Miklos Vrnakis egjet, vajha tudnék valamivel kedveskedni az Vrfiaknak, melyre köteles vagjok. el sem mulatom ha Isten éltet.

P. S. Bár tsak azt tudnám Luts János Vramnak elég tétetetté, az Mlgs Vr érettem valo cautioja iránt, kérem a' Mlgs Vrat had tudhasam.

A boritékon: A nyoltz arannyasokat magánakis abbol tartván a Mlgs Vr, adgja Mikes Vram Bánfi Györgj, Bethlen Elek, Veselényi István Bethlen László Kemény Simon etc. ö Nagaknak azért petreselymeztettem meg a papirossais job.

A boritékban Deési Sigmond levéltöredéke: ...nem latnak, a Korers unanimi voto mindnyajan igazitnak, melyről bővebben írni, silentium vetat
Ezek után ajánlom az Ur Isten Kglmes gondviselése alá a Méltóságos Urat, egész Uri Házával edjütt

A Mltóságos Urnak

méltatlan szolgája
Deési Sigmond
Mpria

Franequerae Frisiorum
27. Xbris. 1714.

A levéltöredéken Teleki Sándor kezével: 2 8bris erkezet Aszalaival

⁶ aszerint, hogyan veszi tekintetbe a különböző személyeket és ezek méltóságát

Leiden, 1715. január 6.

Lugduni Batavor. 6. Januarij 1715.

Méltóságos Groff Vr!
 érdemem felett valo nagy Pátronusom, bizodalmas Fautorom.

Ez esztendőben az jo Istennek lelki és testi minden áldásának, s' az jo egéssegnek meg ujjulását s' virágzását a' Mlgs Vron, A Mlgs Aszszonyon az egész Vri Házsal edgjütt szivesen bizony kívánom, ennek minden részeit idvezelvén. és hogj rollam méltatlan, szegény, bujdoso szolgájáru! Pápai Vrnak irt levelében emlekezik a' Mlgs Vr igen aláztatossan hálálom, és eletemig minden tehetségem szerint megszolgálására magamat mostis sincere obligálom.

Méltóságos Vr! Bizony igazán irom, bujdosásomat nagjon sullyosito szomorusággal fogok ez esztendőhez, és ennélis nagjob szomorusággal mérészkedem ez méltatlan, alkalmatlan, s' talám orczátlan levelemmel meg jelenni az Vr előtt, ezen okokra nézve.

I. Látom szomoruán igen bizony, hogj vádoltatom azzal, hogj a' Mlgs Vrat háládatlanul memoriambol ki vettem. De én nem felejtetem, nemis felejttem el mig élek a' Mlgs Vrat, sőt azt mondom, Isten felejtse el engem, ha illy háládatlanságban leledzem.

II. Hogj promissis non steti,¹ mert ígertem volt, hogj meg sétálom magamat az szép kertekben, és az Mlgs Vrat egj azokban találtathato ujságok listájával meg udvarlom. Vgj tudom, a' mit Germaniáig láttam, és ott, azokrol irtam is, irván hogj ott, és itt is az kertek szépsége áll az fenyő, zádok gjertyán és ezekhez hasonló fáknak igen szép rendel valo ültetésekben, nyiretésekben, őszve fonatásokban, áll ezen kívül a' kertek szépsége az aranyas, márvány, kisseb és nagjob képekben, bokály edényekben, kertben valo nyári igen szép házatskákban, és hogj az utakat igen tisztán tartják, fővényel meg hintik, és hogj a' kertek igen nagjok. &c. a' mely virágok és egjéb füvek transponalhatok voltak könnyebben azokat Augustusban Berlinben létünkben igjekeztük az Mlgs Vrhoz botsátani, hogj pedig én azokrol és egjebekről illyenekről mellyekben nagj gjönyörúsége vagjon méltan a' Mlgs Vrnak külön nem irtam, ezzel nem magamat hanem az Mlgs Vrat és a' postát kimmélettem, itélvén elégnek lenni, ha Pápai Vram ir, quia in his et multis aliis unum sumus nos ambo,² en bizony némis irtam indifferenter senkinék annyit, mint a' Mlgs Vrnak, mert bizom mint nagj Fautoromhoz. elfelejtetem volt meg irni talám, hogj Silesiában jőtömben voltam egj szép kertben, ott láttam egj ekét, mellyet concipialtam is, és Isten életemet meg tartván 's az Mlgs Vrhoz juttatván imitalokis, fel tettem, mert le nem tudom irni, meg sem tudom tsináltatni itt ugj, hogj bár tsak formáját küldhetném. Itt Hollándiában, az holis az fellyeb irt circumstantiak teszik a' kertek szépségét, láttam egj Hemstet nevű kertet,

¹ nem álltam az ígérétemet

² mivel ezekben a dolgokban, és még sok másban is, egyek vagyunk mi ketten

megis sétaltam magamat benne, bizony emlegettem az Mlgs Vrat, itt láttam az szép vizi mesterséget, mellyet másutt meg nem láttam volt, a szép tókat, spalerokat, tsigás bigás bótókat, a' kert közepin egj igen szép házat, ez igen nagj és ezen a' földön igen hires kert. de itt transpositiora alkalmas dolgot nem igen kaphatni. én részemről bizony kész vagjok tehetségem szerint ez illyenekben, és másokbanis, ha méltoztatik a' Mlgs Vr adhibealni, tartozomis, complacealni, a' mint fellyebis irám, hogj ezekről és egjebekről valo gjakor irásommal alkalmatlankodgjam a' Mlgs Vron ítéltem illetlennek lenni, és ugj conuenialtunk Pápai Vrammal, hogj a' Mlgs Vrat in his elég ha edgjkünk levelével informállya, meg irván ö klme, ugj tudom, hogj a' mit ö klme irt, enis azont irnám.

III. Bizony szomoruságomat többiti, és a' Mlgs Ház szolgálattýára szánt szándékomat impediállya, s' tsorbitya, és még a' szükséges, czélmra meg kívántato mediumoknak meg szerzesítõlis el rekeszt az Mlgs Ház hozzám mutatott gratiájának nagj fatuma, annális inkább, hogj a' Mlgs Vr obligatiojanak helyettem elég nem lött, hogj kezhez nem keritheti a' Mlgs Vr, Bizonyitok Istenemmel soha nem volt szándékom ez iránt, quod accidit, mit tehetek. En Istenem! En irtam az Mlgs Vrnak Teleki Mihály Vramnak kérvén az Istenért küldgje azon penzt T. Pápai Vramhoz Enyedre, irván ö knek előre, hogj informallya az Mlgs Vrat Teleki Mihály Vramot hogj vagjon alkalmatosága a' transpositiora, irtam aztis, hogj T. Pápai Vram kezéhez vehetvén, küldgje a Mlgs Vrhoz. Irja a' Mlgs Vr Teleki Mihály Vram még octoberben Ao 1714. hogj a' pénz bizonyoson készen vagjon, és transponallya Enyedre T. Pápai Vramhoz. En igazán irom; ezen költségem fatuma ugj meg széditet; szomoritot, és ijesztet, igen kevés költséggel jövén el, és fogván ezen studiomhoz, hogj arrol kénszeritetem gondolkodni, hogj bujdosásom idejét kurtitanom kell, és ahoz szalnom, quod mecum tuli ex patria,³ ha tsak ezen költség iránt consolatiom nem érkezik hamarjában, nehogj ide nyomorodgjam, annális inkább, hogj látom, hogj a' Mlgs Vr azt írja, hogj magam dolgomot procurállyam, és ha a' Mlgs Vris le vöttem (!) rollam, és meg vonta töllem kezeit s' segítségét, egészszzen el esem czéloomtól, és nem hogj azon idõt, mellyet kellene ide fel el töltenem, hanem minden dolgaimat, másként kell kormányoznom, s' mérnem, hogj improvidus lévén, ugj ne járjak mint a' szegény Nemethi András Vram, az ki minden költségébõl ki fogjot, és onnan hazul várt remenségében meg tsalatkozott s' egj felé sem mehet. mivel én magam dolgaimat ez idegen és meszsze földön, hogj procurallyan bizony nem tudom, ha tsak Mlgtok nem succurral, quicquid sit, semmivel nem gondolok, tsak a' Mlgs Vr rám ne neheztellyen, én irtam nem régenis ezen dolog iránt a' Mlgs Vrnak Teleki Mihály Vramnak, és várom szivesen miben vagjon dolgom ez iránt, had tudgjam magamat ahoz szabni.

IV. Ezen szomoruságomat tetézi, s' ijeszt erõssen azis, hogj az Hálai Disputatiokban feltõt szándékomtólis el estem, mivel azt írja a' Mlgs Vr, irigjli hogy része nem volt benne, holott többet 30nál, ugj gondolom, dirigaltam az Mlgs Vrhoz, mint bizonyos és bizodal-

³ amit otthonról magammal hoztam

mas portasomhoz, ilyen szándékkal, hogj általok a' Mlgs familiát és más nagj Fautorimat demerealhassam és segítségeket impetralhassam, és tzéломhoz közeleb eshessem bujdosásra kívántato succursusokat impetralván. meg vallom ehez bizván s' költségemet ehez szabván igen ki merültem, mert igj gondolkodtam, ezzel a' Mlgs Familia újab patrociniumat imploráлом, mellyhez még mostis rakaszodom és bizom, az Mlgs Vr interpositioja által requirálván a' Mlgs Familiat, én irok ez iránt a' Mlgs Vraknak közönségessen egj levelet aláztatossan, dirigálván az Mlgs Vrhoz Teleki Mihály Vramhoz, legjen agensem az Vr, igerte az minapi levelében az Mlgs Vr Teleki Josef Vramis jo akarattyát, hogj praescriballyak a' Mlgs Vraknak távul legjen, jo lesz, ha gratiajok accedal, committalni valamellyik helyre, vagj oda, az honnan a' más gratiaja jött a' Mlgs Vraknak és ha hamar nem juthatnék hozzais Isten elő menetelt adván az Vr jo akarattyabul meg epülhetnék, én igj fogom, ha ez iránt gratiaja accedal a' Mlgs Vraknak igj nyujthatom időmöt s' jobban adornalhatom szándékomat s' készíthetem magamat Nagtok szolgálattyára, másként a' mint irám, certe aliorsum vident vota.⁴

Illyen hoszszas irással kénszerítetvén magam dolgai iránt a' Mlgs Vrat terhelni, a' többit biztam Pápai Vramra ez uttal, és kérem igen aláztatossan s' bizodalmasson a' Mlgs Vrat hozzám meg mutatot Vri gratiajat ne vonnya meg, söt támogasson s' consolállyan illyen szomorúsagim között, Isten éltetvén, kötelezem magamat meg hálálására s' szolgálására opere et veritate, minden dolgaimat tapasztalt Vri gratiajaban recommendálván és ahoz tamaszkodván maradok

A Mlgs Vrnak

igaz köteleességű szegény szolgálja
Ajtai András.

37.

London, 1716. március 1.

Londini 1. Martý. 1716.

Méltóságos Groff Vr,
érdemem felett valo jo Patronusom, egj Fautorom.

Az jo Istentől ő Felségétől a' Mlgs Vrnak és minden szerelmesinek igaz szivel minden áldást életet és jo egészséget kívánok és aláztatossan irásommal comparealok, a' melyben multis non agam,¹ mert, ugj tudom az én kedves bujdosó társam Pápai Vram, duorum nostrorum consensu² a' Mlgs Vrat mind most mind ez előtt informalta, mi mun-

⁴ bizonyosan másként látják kívánságaimat

¹ sokmindennel nem fogok foglalkozni

² kettőnk egyetértése alapján

kálodunk és fáradozunk, noha nem kevés szomorúságok között mind a' két részről, kivált én, mivel az én jo Vraim és Patronusim a' mint a' Mlgs Vr írja promissa mutarunt, fiat,³ Istenemben, ki eddig gondomot viselte, vetem reménségemet, ha ez előtt bár tsak esztendővel igj tudtam volna, dolgaimat másként kormányozhattam volna, retrahi nequit, írja a' Mlgs Vr talám neheztellek a' Mlgs Vrra, távol legyen, én bizony semmiben nem causalom a' Mlgs Vrat, sőt bizonytalán hiszem semmit el nem mulat és mulatott szegény szolgája iránt, és én vajha álkalmatos lehetnék meg hálálására! Kérem a' Mlgs Vrat méltoztassék tudtomra adni Luts János Vrnak még fizetődötté a' mit nekem az Mlgs Vr chirographumára adott volt, ez iránt nagj sollicitudoban vagjok, és bizony bánom hogj az az emberséges ember szenved miattam. semmi ujságot nem irok, bizom Pápai Vramra, kérem a' Mlgs Vrat az hozzám igaz indulatu jo Vraimat s' Patronusimot ö Nagokat s' ö klmeket aláztosson köszöntse képemben, ugj mint a' Kemény és Bethlen Vrakat. egj szoval azokat a' kikhez, bár tsak (ha Isten haza viszen valaha) mehessek cum fiducia. A Mlgs Aszszonynak, Vrfiaknak és kis Aszszonynak Istentől minden áldást kívánván magamat az Vr amperialt gratiajában recommendalván vagjok s' maradok

A Mlgs Vrnak

alázatos szegény bujdoso szolgája
Ajtai András

38.

Bécs, 1717. január 13.

Méltóságos Groff Vr
érdemem felett valo nagj Fautorom.

Az uj esztendőben uj áldásit kívánom Istenünknek ö Felségének, álhatatos jo egésséggel edgjutt, az egész Mlgs Házra, specialiter a' Mlgs Vr szerelmeseire és a' Mlgs Aszszonyra, és noha ming'árást ide érkezesem után kötelességem szerint udvarlottam levelemmel, mely még válaszatlan, mellyet dirigáltam vala Professor Szegethi István Vramhoz, mégis tartozásom szerint mérészlek az Mlgs Vrnak alázatossan írni, és számanélkül expressalt Vri gratiajában magamat recommendalom s' aláztosson kérem, minthogj a' Mlgs Vr Teleki Mihály Vram 25. Decembris 1716 Hoszszufalvárul dátált levelében azt írja, hogj hátra maradtott kevés költséget, a' mint én irtam volt innen, egj Vanckel Márton nevű Szebeni kereskedőhez bé küldötte, az kinek innen irt Bauzner Vram, hogj percipiallya s' transponallya, kérem méltoztassék végére menni és engemet tudositani, az Vr azt írja, ezen pénzt az Vrnak és Teleki Josef Vramnak minthogj az idő tájban Szebenben

³ megmásították ígretüket, legyen

voltak, recommendállya. én tsak azt várom, mindgjarást indulnék; succursus nélkül pedig egj felé sem mehetek.

Jablonski Vram levelét vöttem egj néhány nappal ez előtt, az Mlgs Vrat szivesen köszönteti, ugjan akkor írja jól van a' dolog.

Pápai Vramtól jöve az minap ide egj iskatulya valami gjökerekkel, dirigalta volt Alvinczi Vramhoz, igen regi, még Augustusban indította el, az hideg meg fogott nekiek ártani, már el küldenők tsak alkalmatosság volna, vagj magam le vinnem, tsak költségem érkeznek s' szabadulhatnék. Isten az Mlgs Vrhoz juttatván a' mit meg nem írhatok, meg beszéllem.

Az minap Kölesééri Vram levelét vöttem, melyben igéri az maga szolgálattját, és az Excelsus Guberniumtól ha consolatiot obtinealhat el nem mulattya, kérem a' Mlgs Vrat ezen dolgot ő knek recommendalni ne sajnállya, irtam Gubernator Vrnak ő Excelenciajának. Veselelyi, Mikes Vraknak ő Nagoknakis; bizom ezen dolgot az Mlgs Vr expressalt nagj Vri sedulitassára.

Ujságok irásával se az Mlgs Vrat se magamat nem terhelem, mivel azok most onnan jönnek ide, a' mellyek távul valok ea nos non tangunt,¹ igen félő hogj jövendoben szegény hazánk füstel meg ne tellyek, it igen nagj a' készüllet az jövő campaniára, más részrölis ugj referállyák irtoztató a' készüllet, igen jo lesz a' ki magárul idején provideál s' magát valahova recipiállya, a következendő nyomoruság előtt, mind ezekről tempus docebit, én bizony alig várnám hogj a' Mlgs Vrnak szemely szerint udvarolhatnék, nihil obstat, hanem hogj nints mivel innen meg indulnom és kiváltoznom mihelyt succursus érkezik egj nap sem mulatok, és sietek, hogj meg bizonyitsam hogj vagjok

A Mlgs Vrnak

igaz kötelességű szolgája
Ajtai András mpr.

Béts 13. Januarii. 1717.

A Mlgs Vr méltoztatván válaszolni dirigállya az Vrhoz Alvinczi Vramhoz. és ha méltoztatik parantsolni kész szolgálga vagjok.

¹ azok minket nem érintenek